

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn & Sport

G40 Stedennetwerk
Lotus van Nes
secretaris Sociale Pijler
socialepijler@G40stedennetwerk.nl
Tel: 06 – 52443897
Gemeente Groningen
Postbus 30026
9700 RM Groningen
www.G40stedennetwerk.nl

Datum: 18 oktober 2024
Onderwerp: *Als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg*

Geachte leden van de Tweede Kamer,

T.b.v. de behandeling van de VWS begroting op 23 en 24 oktober ontvangt u van ons onderstaande oproep. Alle inzet van afgelopen jaren ten spijt, heeft niet geleid tot een afname van problematiek in onze steden. In tegendeel. In deze brief vragen we uw hulp omdat we steeds vaker onmacht voelen bij het oplossen van de toenemende complexe problematiek van onze inwoners en de impact die dit heeft op hen, de naaste omgeving en de leefbaarheid en veiligheid van onze steden.

Oproep

Om *langdurig* de verandering in het land mogelijk te maken, roept de G40 de Rijksoverheid op om langjarig te investeren en stelseloverstijgende samenwerking op aanpakken mogelijk te maken. Deze uitdaging reikt verder dan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, de Citydeals en de Regiodeals. Dit vraagt een aanpak voor alle steden in Nederland.

Wat is het probleem?

Er is al een zorginfarct en een wooncrisis. We zien een toename van inwoners waar sprake is van zowel zorg als veiligheidsproblematiek en waar geen betaalbare woning voor beschikbaar is. Dit leidt tot een toenemende druk op de zorg en overlast in woonwijken en toenemende onveiligheid voor inwoners en risico op gewelddadige incidenten. Ook staan we voor de uitdaging van dubbele vergrijzing, zowel op wonen als zorg. Steeds meer zorg is voor onze inwoners niet meer beschikbaar. Vooral kwetsbare inwoners worden onevenredig hard geraakt met impact voor de WMO, participatiewet en jeugdwet. Anders dan voorzien in de hervormingsagenda Jeugd, stijgen de kosten nog altijd. Ook zijn inhoudelijke verbeteringen zoals kleinschalige woonvoorzieningen op de korte termijn niet goedkoper maar duurder. Op deze wijze kunnen wij de jeugdwet niet naar behoren uitvoeren (zonder te bezuinigen op andere domeinen). Daarnaast zien we een toenemende groep werkenden die niet rond kunnen komen. De groep inwoners die hierdoor veel met de overheid te maken heeft, maakt kennis met een onoverzichtelijke en bureaucratische overheid. Mede door het keer op keer wijzigen van aanpakken en beleid en kortlopende afspraken voelt de overheid als onbetrouwbaar.

Incidentele inzet vanwege incidentele middelen

Als steden doen we met onze partners wat we kunnen. Echter, initiatieven worden veelal gefinancierd met tijdelijke middelen of er zijn afspraken in pilotvorm, zodat er slechts tijdelijk ruimte is om af te wijken van de regels.

Wat is nodig?

Met ondersteuning van de position paper van de VNG op Gezond Leven, pleiten we voor:

Voldoende betaalbare woningen

Veel problematiek hangt samen met een tekort aan betaalbare woningen. Het hebben van een betaalbare woning is een basisbehoefte, waarin we niet meer kunnen voorzien en met name kwetsbare inwoners op stuklopen. Denk hierbij aan [Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis](#). Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis. De G40 gemeenten werken graag actief samen met het rijk. Dit vraagt een eerlijke verdeling van sociale huurwoningen. Daar werken we aan in onze [Uitvoeringsagenda Wonen \(pdf\)](#) en vragen we in de *Woontop* extra aandacht voor.

Investeer in gezondheid(sverschillen)

Gezondheid heeft een enorme impact op productiviteit beroepsbevolking en daarmee de economie. Gezonde mensen kunnen alles beter (werken, school, sporten, mantelzorgen) en daarom is een vitaal Nederland enorm

belangrijk. Om het zorginfarct te stoppen is een gezamenlijke inhoudelijke agenda nodig met ook oplossingen buiten de zorg en transformatieplannen die niet alleen vergezichten, maar ook acute problemen van hier en nu aanpakken. Niet alles kan opgelost worden, dus we moeten met elkaar keuzes maken in het algemeen belang in plaats van het individuele belang. Ook met oog op de schaarse menskracht (zie ook rapport van de WRR: Kiezen voor houdbare zorg. Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak)¹. Dat betekent dat randvoorwaarden op andere terreinen op orde moeten zijn: wonen, zorg en onderwijs. Help ons met passende wetgeving om ongezonde keuzes moeilijker te maken. Denk aan roken, middelengebruik, gokken en vestiging van bedrijven met ongezond aanbod. Faciliteer de beweging van zorg naar gezondheid door een verschuiving van budgetten. Als de Rijksoverheid jaarlijks 2 procent² van de budgetten die nu gereserveerd worden voor zorg, investeert in preventie met een sterke focus op kind en jeugd en een gezinsgerichte aanpak, kunnen we gezondheidsverschillen terugdringen, intergenerationele problematiek doorbreken en dure zorg voorkomen.

Samenhang zorg en veiligheid

We vragen meer aandacht voor zorg en veiligheidsproblematiek zoals mensen met onbegrepen gedrag, dak- en thuislozen, polarisatie, jeugdcriminaliteit, mensenhandel, prostitutie, huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld tegen vrouwen. Steeds vaker ervaren wij en onze partners in de keten onmacht en handelingsverlegenheid bij het oplossen van deze complexe problematiek terwijl er een tekort is aan woningen, opvang en passende zorg. Vroeg signalering, het verbeteren van de hulp en betere nazorg loont. Stop met subsidie gedreven activiteiten en ga aan de slag met een structurele aanpak om de groei aan problematiek te doorbreken, zoals ook geadviseerd is in het [eindrapport Parlementaire Verkenning Verward/onbegrepen gedrag en veiligheid \(pdf\)](#). Zie ook onze position paper [Van onbegrepen gedrag naar een begrepen en effectieve aanpak \(pdf\)](#).

Integrale aanpak en domein overstijgende financiering

Gemeenten, corporaties, politie en wijkpartners hebben om het goede te kunnen doen, behoefte aan een 'AVG-proof' werkwijze rond het delen van gegevens aanpak, waarbij de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal Domein (WAMS) en Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden op elkaar zijn afgestemd en goed uitvoerbaar zijn. In die situaties waar de inwoner te maken heeft met bekostiging vanuit zowel de WLZ, Wmo, Zvw, onderwijs en/of justitie, moet de inwoner geen last hebben van de financiering vanuit de verschillende wetgeving. Maak met wetgeving of passende betaaltitels het mogelijk dat uitvoeringsorganisaties en gemeenten onderling kosten mogen verrekenen, zodat niet het stelsel maar de ondersteuning aan de persoon centraal komt te staan. Verbreed daarom de wetgeving DOS naar Zvw i.p.v. alleen de WLZ en haal de kan-bepaling eruit. Ook helpt het als bijvoorbeeld zorgkantoren en gemeenten gezamenlijk kunnen investeren in oplossingen zodat een andere indicatie niet hoeft te leiden tot verhuizing.

Langjarige investering in leefbare wijken

Wij vragen langjarige financiering voor het wijkgericht verbeteren van leefbaarheid, gezondheid en veiligheid in kwetsbare wijken met aandacht voor diverse aandachtsgroepen in zeer kwetsbare omstandigheden. Hierbij moet ook aandacht zijn voor voldoende draagkracht in de wijk. Dit vraagt investeringen van minimaal 6 jaar en langer. Zodat overheden samen met inwoners, initiatieven en organisaties langjarig samen aan de slag kunnen in de wijken en vertrouwen ontstaat in de toekomst.

Graag gaat G40 in met het rijk in gesprek over bovenstaande aandachtspunten en oplossingsrichtingen, aangezien **een gezond en veilig thuis voor iedereen in leefbare wijken** een belangrijk speerpunt vormt van onze onepager *Investeer in de kracht van steden*³.

Met vriendelijke groet,

Manouska Molema,
 Voorzitter Sociale Pijler G40

¹ <https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2021/09/15/kiezen-voor-houdbare-zorg>

² Op onze gezondheid - de noodzaak van een sterkere publieke gezondheidszorg | Advies | Raad voor Volksgezondheid en Samenleving

³ [Boodschappen G40 in één oogopslag](#)